

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a členov senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Milana Moravu, v právnej veci navrhovateľa: **L. D. A. (alias L. D.)**, nar. X., štátny príslušník Čínskej ľudovej republiky, bez dokladov totožnosti, evidenčné číslo: A 053286, t. č. miestom pobytu Pobytový tábor R., zastúpený Mgr. J. K., pracovníčkou S., K., proti odporcovi: **Migračný úrad Ministerstva vnútra Slovenskej republiky**, Pivonková č. 6, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu č. ČAS: MU-152-24/PO-Ž-2010 zo dňa 30.09.2010, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Saz/73/2010-33 zo dňa 23.02.2011 takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Saz/73/2010-33 zo dňa 23. februára 2011 **m e n í** tak, že rozhodnutie odporcu ČAS: MU-152-24/PO-Ž-2010 zo dňa 30. septembra 2010 **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave potvrdil napadnutým rozsudkom č. k. 9Saz/73/2010-33 zo dňa 23.02.2011 rozhodnutie č. ČAS: MU-152-24/PO-Ž-2010 zo dňa 30.09.2010, ktorým odporca podľa ustanovenia § 13 ods. 1 zákona č. 480/2002 Z.z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o azyle“), neudelil navrhovateľovi azyl na území Slovenskej republiky (ďalej len „SR“) a podľa § 13c ods. 1 a § 20 ods. 4 zákona o azyle mu neposkytol ani doplnkovú ochranu. Navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal.

Navrhovateľovu námietku nedostatočne zisteného stavu veci vyhodnotil krajský súd ako nedôvodnú a za neodôvodnenú považoval aj námietku nesprávneho právneho posúdenia veci. Odporca pri vydaní rozhodnutia vychádzal z navrhovateľom predneseného príbehu ním prezentovaného dôvodu odchodu z krajiny pôvodu. Krajský súd poznamenal, že azylové konanie, osobitne v otázke posúdenia naplnenia predpokladov udelenia azylu podľa § 8 zákona o azyle, sa od iných druhov administratívnych konaní líši tým, že správny orgán (odporca) posudzuje výlučne tie dôvody, ktoré predniesol žiadateľ o azyl na odôvodnenie svojej žiadosti o azyl; nebolo preto úlohou odporcu vyhľadávať za navrhovateľa aj iné dôvody jeho odchodu z krajiny pôvodu a to ani v prípade, ak by o nich mal vedomosť. V otázke posúdenia potreby poskytnutia doplnkovej ochrany vychádzal odporca z obsahu navrhovateľom predneseného príbehu a zo správ o krajine jeho pôvodu a za týmto účelom zadovážil a do spisu založil aktuálne správy o krajine pôvodu navrhovateľa, ktoré pochádzajú z rôznych zdrojov a poskytujú dostatočný obraz o situácii v čase vydania rozhodnutia. Krajský súd poukázal aj na obsah správ, založených navrhovateľom do administratívneho spisu, ktoré však časovo predbiehali udalosť, navrhovateľom opísanú ako dôvod jeho odchodu z Číny.

Krajský súd považoval výrok o neudelení azylu za správny a vydaný v súlade so zákonom, keďže bolo preukázané, že navrhovateľ vystupoval pred slovenskými štátnymi orgánmi pod rôznymi identitami, pričom svoju skutočnú totožnosť nepreukázal žiadnym hodnoverným spôsobom a uvádzal rôzne dôvody svojho odchodu z Číny a žiadne zo svojich tvrdení ničím nepreukázal. Takto zistené rozdiely v udávaní podstatných informácií svedčili v neprospech navrhovateľa a spochybňovali jeho dôveryhodnosť a nehodnovernosť

navrhovateľa, ktorý v azylovom konaní nepreukázal svoje tvrdenia relevantným spôsobom, bola dostatočným a odôvodneným argumentom na neudelenie azylu, pretože nebolo vo všeobecnosti možné uveriť príbehu, ním predstretého. Vo vzťahu k vyhodnoteniu navrhovateľa ako osoby z pohľadu azylového konania nedôveryhodnej sa tak názory odporcu aj krajského súdu stotožnili.

Aj výrok o neposkytnutí doplnkovej ochrany pokladal krajský súd za správny a vydaný v súlade so zákonom – navrhovateľ nebol nikdy trestne stíhaný a nehrozí mu uloženie, či výkon trestu smrti a nebolo možné mu veriť, že dôvodom jeho odchodu z Číny bolo lepenie plagátu na dvere policajnej stanice. V Číne, ani v oblasti Tibetu neprebíha vnútroštátny či medzinárodný ozbrojený konflikt, v dôsledku ktorého by v prípade návratu navrhovateľa bola ohrozená jeho osobná integrita a v správach o Číne nebolo ani zmienky o tom, že by sa čínski navrátilci, vrátane neúspešných žiadateľov o azyl, stretávali pri návrate so zlým zaobchádzaním, preto, podľa názoru súdu, navrhovateľovi nehrozí v prípade návratu neľudské, či ponižujúce zaobchádzanie.

K námietke nedostatočne odôvodneného výroku o neposkytnutí doplnkovej ochrany krajský súd uviedol, že odporca náležite odôvodnil nenaplnenie predpokladov poskytnutia tohto druhu medzinárodnej ochrany navrhovateľovi, pričom predmetné odôvodnenie zodpovedá aj v konaní zistenému stavu veci, resp. vyhodnoteniu zisteného stavu veci.

Pretože odporca zákonným, náležitým a dostatočným spôsobom zistil stav veci, zistený stav veci správne vyhodnotil po právnej stránke, pričom v prípade navrhovateľa nebolo možné hovoriť o preukázaní predpokladov udelenia azylu (z dôvodu všeobecnej nedôveryhodnosti navrhovateľa) a súčasne sa nepreukázala existencia bezpečnostných rizík jeho návratu do krajiny jeho pôvodu, dospel krajský súd k názoru, že napadnuté rozhodnutie odporcu bolo potrebné potvrdiť ako správne a zákonné podľa § 250q zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, v znení neskorších predpisov (ďalej len „O. s. p.“).

Proti tomuto rozsudku podal navrhovateľ, prostredníctvom svojej právnej zástupkyne, včas odvolanie z dôvodov, že krajský súd tak, ako aj odporca, nedostatočne zistil skutkový stav, nesprávne vec právne posúdil a na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam.

Rozpory medzi výpoveďami na polícii a pred pracovníkom Migračného úradu a rozdiely v mene vysvetlil tak, že na pohovore uviedol, že ovláda len tibetský jazyk, podanie vyhlásenia na polícii bolo tlmočené navrhovateľovým kamarátom Z. X. N. a až následne bolo tlmočené čínskym tlmočníkom. Uviedol, že ak vznikli v priebehu konania pochybnosti, týkajúce sa prípadných rozporov, mal byť ohľadom nich vypočutý. Pri podávaní vyhlásenia na polícii neuviedol ako dôvod svojej žiadosti obavu pred políciou z dôvodu, že na dverách policajnej stanice vylepil plagát s heslami za oslobodenie Tibetu, pretože bol na polícii prítomný čínsky tlmočník pôvodom Číňan a navrhovateľ sa bál povedať pravdu. Aj ostatní jeho kamaráti, ktorí boli zadržaní, neuvádzali všetky dôvody a aj keď vedeli po čínsky., boli ochotní vypovedať v čínskom jazyku len ak tlmočník nebude pôvodom Číňan.

Ohľadne vylepenia plagátu na dvere policajnej stanice poukázal navrhovateľ na čl. 10 (Sloboda prejavu) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a uviedol, že plagáty boli adresované práve čínskej správe a čínskym orgánom a takýmto spôsobom chceli prejaviť svoj nesúhlas.

Ohľadne uvedenia zlého dátumu povstania z roku 2008 uviedol, že táto udalosť sa odohrala pred tromi rokmi a z toho dôvodu sa najprv pomýlil, ale následne sa sám opravil.

Na záver odvolania navrhovateľ uviedol, že trvá na tom, že splňa zákonom stanovené podmienky na udelenie azylu na území SR a že v jeho prípade bola preukázaná opodstatnenosť obáv z prenasledovania z náboženských, rasových, národnostných dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine - šírenie plagátov s tematikou oslobodenia Tibetu je zo strany čínskej vlády a bezpečnostných zložiek postihované a v prípade návratu do Tibetu mu hrozí neľudské a ponižujúce zaobchádzanie. Žiadateľ o azyl môže byť poslaný do väzenia či pracovného tábora, bitý a mučený, ak sa vráti do Číny a najviac ohrození sú tí, ktorí opustili krajinu nelegálne, ako navrhovateľ a súd sa tým vôbec nezaoberal.

Na základe uvedených skutočností navrhovateľ navrhol rozsudok krajského súdu zmeniť tak, že rozhodnutie odporcu sa zrušuje v celom rozsahu a vec sa vracia na nové konanie.

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľa vyjadril podaním zo dňa 24.05.2011, v ktorom uviedol, že právna zástupkyňa navrhovateľa v podanom odvolaní opakuje dôvody uvádzané počas azylového konania, ale neuvádza žiadne skutočnosti, ktoré by mohli mať vplyv na zmenu posudzovaného rozhodnutia. Po posúdení dôvodov navrhovateľa boli jeho tvrdenia vyhodnotené ako nedôveryhodné. Odporca sa nestotožnil s tvrdením navrhovateľa, že bol prenasledovaný z dôvodov uvedených v § 8 zákona o azyle a v jeho prípade nebola preukázaná opodstatnenosť obáv z prenasledovania z rasových, národnostných, náboženských dôvodov, dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine tak, ako to vyplýva zo Ženevského dohovoru z roku 1951 o právnom postavení utečencov a zo zákona o azyle. Po vyhodnotení dostupných správ o krajine pôvodu nebolo preukázané, že tam bude v prípade návratu vystavený vážnemu bezpráviu tak, ako to ustanovuje § 2 písm. f) zákona o azyle. Vzhľadom na uvedené skutočnosti odporca navrhol rozsudok krajského súdu potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd SR“), ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.), preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel jednomyselne k záveru, že rozsudok krajského súdu je potrebné zmeniť. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 O. s. p. v spojení s § 250l ods. 2 O. s. p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu SR www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 20. júla 2011 (§ 156 ods. 1 a 3 O. s. p.).

Konanie o udelenie azylu na území SR je upravené v zákone o azyle. Udelenie azylu je spojené so splnením podmienok, taxatívne uvedených v ustanovení § 8 zákona o azyle, podľa ktorého udelí ministerstvo azyl, ak tento zákon neustanovuje inak, žiadateľovi, ktorý

- a) má v krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu, alebo
- b) je v krajine pôvodu prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd.

V tomto ustanovení ide o zákonné vyjadrenie ústavnej garancie poskytovania azylu cudzincom prenasledovaným za uplatňovanie politických práv a slobôd (čl. 53 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky).

Podľa § 9 zákona o azyle môže ministerstvo udeliť azyl z humanitných dôvodov, aj keď sa v konaní nezistia dôvody podľa § 8.

Podľa § 10 zákona o azyle udelí ministerstvo na účel zlúčenia rodiny azyl, ak tento zákon neustanovuje inak,

- a) manželovi azylanta, ak manželstvo trvá a trvalo aj v čase, keď azylant odišiel z krajiny pôvodu a azylant so zlúčením vopred písomne súhlasí,
- b) slobodným deťom azylanta alebo osoby podľa písmena a) do 18 rokov ich veku alebo
- c) rodičom slobodného azylanta mladšieho ako 18 rokov, ak s tým azylant vopred písomne súhlasí (ods. 1).

Žiadatelia uvedení v odseku 1 sa počas konania o udelenie azylu musia zdržiavať na území Slovenskej republiky (ods. 2).

Ministerstvo udelí azyl osobám uvedeným v odseku 1, len ak ide o zlúčenie rodiny s azylantom, ktorému bol azyl udelený podľa § 8 (ods. 3).

Ministerstvo udelí azyl aj dieťaťu narodenému azylantke na území Slovenskej republiky, ak je splnená povinnosť podľa § 4 ods. 5 (ods. 4).

Podľa § 13 ods. 1 zákona o azyle ministerstvo neudelí azyl žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 8 alebo § 10.

Podľa § 13a zákona o azyle poskytne ministerstvo doplnkovú ochranu žiadateľovi, ktorému neudelilo azyl, ak sú vážne dôvody domnievať sa, že by bol v prípade návratu do krajiny pôvodu vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 13b zákona o azyle ministerstvo na účel zlúčenia rodiny poskytne doplnkovú ochranu ak tento zákon neustanovuje inak,

- a) manželovi cudzinca, ktorému sa poskytla doplnková ochrana podľa § 13a, ak manželstvo trvá a trvalo aj v čase, keď cudzinec odišiel z krajiny pôvodu a tento cudzinec so zlúčením vopred písomne súhlasí,
- b) slobodným deťom cudzinca, ktorému sa poskytla doplnková ochrana podľa § 13a, alebo osoby podľa písmena a) do 18 rokov ich veku alebo
- c) rodičom slobodného cudzinca, ktorému sa poskytla doplnková ochrana podľa § 13a, mladšieho ako 18 rokov (ods. 1).

Žiadatelia uvedení v odseku 1 sa počas konania o udelenie azylu musia zdržiavať na území Slovenskej republiky (ods. 2).

Ministerstvo poskytne doplnkovú ochranu aj dieťaťu narodenému na území Slovenskej republiky cudzinke, ktorej sa poskytla doplnková ochrana, ak je splnená povinnosť podľa § 4 ods. 5 (ods. 3).

Podľa § 13c ods. 1 zákona o azyle ministerstvo neposkytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 13a alebo § 13b.

Podľa § 20 ods. 4 zákona o azyle ak ministerstvo rozhodne o neudelení azylu alebo o odňatí azylu, okrem odňatia azylu podľa § 15 ods. 2 písm. i), rozhodne tiež, či cudzincovi poskytne doplnkovú ochranu.

V predmetnej veci bolo potrebné predostrieť, že predmetom odvolacieho konania bol rozsudok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie odporcu o neudelení azylu a o neposkytnutí doplnkovej ochrany navrhovateľovi na území SR, preto primárne, v medziach odvolania, Najvyšší súd SR preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporcu, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľa, uvedenými v opravnom prostriedku a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporcu.

Z administratívneho spisu bolo zistené, že odporca vykonal v konaní dokazovanie procesne legálnymi dôkazmi a to výsluchom navrhovateľa a obsahom správ o krajine jeho pôvodu, z ktorých vyhodnotil a stručne popísal súčasnú politicko-spoločenskú situáciu v Číne so zameraním na dôvody, pre ktoré navrhovateľ žiadal o udelenie azylu. Odporca získal informácie o krajine pôvodu navrhovateľa predovšetkým od Odboru dokumentaristiky a zahraničnej spolupráce Migračného úradu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky zo zdrojov: Správa o stave ľudských práv v krajine - Čína (vrátane Tibetu, Hong Kongu a Macou), vydaná dňa 11.03.2010 MZV USA; Výročná správa Výkonnej komisie Kongresu USA o Číne za rok 2009; Výročná správa 2009 vydaná Tibetským centrom pre ľudské práva a demokraciu; Správa HRW – Čína 2009; Správa hraničného úradu Spojeného kráľovstva zo dňa 08.01.2010, Správa Amnesty International - Čína 2010, Správa Human Rights Watch - Čína 2009; IRB Kanada; MV Spojeného kráľovstva – Operačná odporúčacia nóta, Čína 10.09.2009; CIA Kniha faktov o svete 2010 – Čína; Japanfocus.org – Prehodenovanie čínskej politiky ohľadom Tibetu; Čínsko-Tibetské informačné centrum a z iných verejne dostupných zdrojov.

Ako vyplynulo z administratívneho spisu, navrhovateľ bol spolu s ďalšími štyrmi štátnymi príslušníkmi Číny dňa 02.04.2010 kontrolovaný policajnou hliadkou v meste Moldava nad Bodvou. O udelenie azylu požiadal dňa 03.04.2010 na Oddelení azylu Policajného zboru Humenné z dôvodu obavy o svoj život, nakoľko v Tibete je zlá ekonomická situácia a prebiehajúci vojnový konflikt. Do zápisnice o podaní vysvetlenia uviedol, že bol mníchom, jeden starší mních mu chcel pomôcť a zaplatil 40.000,- čínskych yuanov neznámemu mužovi, aby ho dostal do Európy, lebo doma mali málo peňazí, navrhovateľ sa chcel dostať do nejakej krajiny, kde by mohol pracovať a doma bola zlá politická situácia, keďže Tibet sa chce osamostatniť od Číny a sú tam nepokoje. Neznámy muž mu vybavil cestovný pas a cestovali najprv lietadlom, potom autom a keď vystúpili, muž ho zavrel do jedného domu, kde bol 7 dní. Večer ho zobral do auta, dal mu 100,- Eur a po 2-3 hodinách jazdy zastavil, prišlo druhé auto, do ktorého navrhovateľ nastúpil, pričom v aute sedeli okrem vodiča ešte ďalšie 3 osoby a po ceste zobrali ešte jedného muža. Po 1-2 hodinách jazdy vodič zastavil a ukázal im, ktorým smerom majú ísť. Po asi pol hodine došli do mesta, kde ich chytili policajti. Ďalej uviedol, že sa v domovskom štáte nedopustil žiadneho protiprávneho konania a nebol trestne stíhaný ani odsúdený a nebol členom politickej strany ani žiadneho hnutia (čo potvrdil aj pri vstupnom pohovore).

Počas vstupného pohovoru dňa 17.08.2010 navrhovateľ uviedol, že k mníchom nastúpil, keď mal asi 20 rokov a mníchom bol 9 rokov, ale kvôli nepokojom v roku 2008 musel z kláštora odísť – navrhovateľ sa zúčastnil demonštrácie, kde rozdával letáky za osamostatnenie Tibetu, bol vypočúvaný políciou (navrhovateľ uviedol, že bol zo strany policajtov aj fyzicky napadnutý) a z kláštora bol vylúčený. V roku 2009 išiel lepiť plagát za nezávislosť Tibetu v noci na policajnú stanicu, kde mu policajné auto zasvietilo do tváre. S navrhovateľom boli aj dvaja jeho kamaráti a jedného z nich policajti chytili a navrhovateľ s druhým kamarátom ušli. Navrhovateľ odišiel do Lhasy, kde si vybavoval doklady a zabezpečoval cestu. Tibet opustil v marci, apríli roku 2010 z Lhasy. Cestoval letecky v sprievode jedného bieleho muža.

Ako dôvod požiadania o azyl uviedol, že v Tibete je veľmi zlá situácia a je všeobecne známe, že koho chytia a usvedčia z vylepovania takých plagátov, hrozí mu doživotie a možno aj smrť. V prípade návratu do Tibetu sa obáva o svoju rodinu, sestru, pretože po návrate bude čínskej polícii jasné, že ho rodina zatajovala a obáva sa aj o svoju bezpečnosť. Ako ďalšie dôvody svojej žiadosti o azyl uviedol, že nechodil do školy, je jednoduchý muž a na území SR by chcel pokojne žiť.

Dňa 30.09.2010 vydal odporca rozhodnutie č. ČAS: MU-152-24/PO-Ž-2010 o neudelení azylu navrhovateľovi na území SR a neposkytnutí doplnkovej ochrany, ktoré zdôvodnil tým, že navrhovateľovi v krajine pôvodu nehrozí prenasledovanie z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, nezastával žiadne politické názory, za ktoré by mu prenasledovanie hrozilo, nebol ani príslušníkom žiadnej sociálnej skupiny a pokiaľ by sa skutočne obával o svoju bezpečnosť, opustil by krajiny bezodkladne, pri prvej príležitosti.

Vzhľadom k tomu, že neboli naplnené dôvody pre udelenie azylu, odporca skúmal, či navrhovateľ spĺňa podmienky pre poskytnutie doplnkovej ochrany v zmysle zákona o azyle a dospel k záveru, že navrhovateľ nespĺnil ani zákonom stanovené podmienky pre udelenie doplnkovej ochrany – voči navrhovateľovi nebolo vedené trestné stíhanie, nebol väznený, nemal žiadne problémy s čínskymi štátnymi orgánmi a nebol vystavený ani mučeniu, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu. Situácia v Číne, najmä v Tibetskej oblasti, je síce napätá, avšak nedá sa kvalifikovať ako medzinárodný alebo vnútroštátny konflikt v zmysle zákona o azyle a v prípade návratu navrhovateľovi nehrozí uloženie alebo výkon trestu smrti. Ohľadne situácie v Číne odporca v rozhodnutí

uviedol, že čínska vláda prísne kontroluje informačné toky a prístup do Tibetskej autonómnej oblasti a tibetských oblastí mimo Tibetskej autonómnej oblasti a je ťažké presne určiť rozsah porušovania ľudských práv. **Podľa správy MZV USA čínske orgány aj naďalej páchali závažné porušovania ľudských práv, vrátane mimosúdnych popráv, mučenia a svojvoľného zatýkania, mimosúdnych väzieb a domácej väzby. V priebehu roku bolo veľa Tibet'anov, predovšetkým mníchov, odsúdených na odňatie slobody z dôvodu svojho zapojenia do protestov a nepokojov v marci 2008. Ďalej sa v správe uvádzalo, že 5. februára bolo v prefektúre Gan Zi, provincii Sichuan odsúdených šesť Tibet'anov na 18 mesiacov až 3 roky odňatia slobody za participáciu na protestoch v roku 2008. Napriek takýmto negatívnym správam o krajine pôvodu navrhovateľa, dokonca z okolia jeho bydliska, odporca skonštatoval, že s navrhovateľom nemajú žiadnu súvislosť.**

Najvyšší súd SR sa nestotožnil so záverom odporcu, že navrhovateľ, ako žiadateľ o azyl, neuvádzal skutočnosti svedčiace o tom, že mohol byť vystavený prenasledovaniu z dôvodov, uvedených v § 8 zákona o azyle, resp., že neexistujú dôvody pre udelenie doplnkovej ochrany. Najvyšší súd SR považoval uvedený záver odporcu (na rozdiel od krajského súdu) za nedostatočne podložený a nepresvedčivý. Nestotožnil sa ani s názorom krajského súdu, že neudelenie azylu bolo dôvodné z dôvodu všeobecnej nedôveryhodnosti navrhovateľa; dôvodom neudelenia azylu a neposkytnutia doplnkovej ochrany totiž nebola nedôveryhodnosť navrhovateľa, ale nepreukázanie opodstatnenosti obáv z prenasledovania z dôvodov taxatívne uvedených v zákone o azyle.

Navrhovateľ vo výpovedi dňa 03.04.2010 uviedol, že z domovskej krajiny sa rozhodol odísť, lebo doma mali málo peňazí, navrhovateľ sa chcel dostať do nejakej krajiny, kde by mohol pracovať a doma bola zlá politická situácia, keďže Tibet sa chce osamostatniť od Číny a sú tam nepokoje. V zápisnici z výpovede navrhovateľa je uvedené, že z jazyka čínskeho do tibetského tlmočil N. B. Z. X., nakoľko navrhovateľ čínskemu jazyku dobre nerozumie.

Počas vstupného pohovoru dňa 17.08.2010, ktorý bol vedený v tibetskom jazyku prostredníctvom videokonferenčného zariadenia, navrhovateľ uviedol, že v roku 2009 lepil plagát za nezávislosť Tibetu v noci na policajnú stanicu a policajné auto mu zasvietilo do tváre. S navrhovateľom boli aj dvaja jeho kamaráti, jedného z nich policajti chytili a navrhovateľ s druhým kamarátom ušli. Tibet opustil v marci, apríli roku 2010 z Lhasy a ako dôvod požiadania o azyl uviedol, že v Tibete je veľmi zlá situácia a je všeobecne známe,

že koho chytia a usvedčia z vylepovania takých plagátov, hrozí mu doživotie a možno aj smrť. V prípade návratu do Tibetu sa obáva o svoju rodinu, sestru, pretože po jeho návrate bude čínskej polícii jasné, že ho rodina zatajovala a obáva sa aj o svoju bezpečnosť. Ako ďalšie dôvody svojej žiadosti o azyl uviedol, že nechodil do školy, je jednoduchý muž a na území SR by chcel pokojne žiť.

Najvyšší súd SR konštatoval, že síce existujú rozpory medzi výpoveďou navrhovateľa dňa 03.04.2010 a vstupným pohovorom dňa 17.08.2010, avšak odporca, ani krajský súd, objasneniu dôvodov týchto rozporov nevenovali žiadnu pozornosť. V podanom odvolaní zástupkyňa navrhovateľa zdôvodnila uvedené rozpory tým, že na polícii bol prítomný čínsky tlmočník pôvodom Číňan a navrhovateľ sa bál povedať pravdu, pričom aj ostatní jeho kamaráti, ktorí boli zadržaní, neuviedli všetky dôvody a aj keď vedeli po čínsky, boli ochotní vypovedať v čínskom jazyku, len ak tlmočník nebude pôvodom Číňan. Odvolací súd, vzhľadom na dôvody, pre ktoré navrhovateľ opustil krajinu pôvodu a vzhľadom na subjektívny pocit elementu strachu, ktorý podrobne popísal, nemohol vylúčiť takýto dôvod neuvedenia všetkých skutočností, rozhodujúcich pre posúdenie opodstatnenosti navrhovateľovej žiadosti o azyl, ako pochopiteľný, resp. akceptujúci a dáva do pozornosti, že podľa ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu SR (sp. zn. 1 Sža/9/2007 zo dňa 16.10.2007) je pre posúdenie dôvodnosti žiadosti o azyl rozhodujúci vstupný pohovor.

Odporca sa vo svojom rozhodnutí dostatočne nezaoberal ani otázkou objektívneho elementu pocitu strachu navrhovateľa, keď v rozhodnutí neanalyzoval situáciu v krajine jeho pôvodu z hľadiska postoja štátnych orgánov k prípadným sympatizantom ku skupinám, ktoré sú nespokojné so situáciou v Tibete. V konaní nebola nijakým spôsobom vyvrátená pravdivosť tvrdenia navrhovateľa, že vykonával určitú politickú činnosť tým, že v roku 2008 rozdával letáky za osamostatnenie Tibetu a v roku 2009 vylepil plagát za nezávislosť Tibetu na policajnú stanicu, čím demonštroval svoje postoje k situácii v Tibete a že by navrhovateľovi v prípade návratu do krajiny pôvodu mohla tiež reálne hroziť perzekúcia – a najmä s ohľadom na situáciu v krajine pôvodu, keď **z rôznych správ vyplýva, že proces svojvoľných zatknutí a väzieb Tibeťanov pokračuje a pramení najmä z pokojných protestov v skupinách na podporu Dalajlámu, slobody či nezávislosti Tibetu alebo prepustenia tých, ktorí boli zatknutí. Všetky formy vyjadrovania v rozpore s postupmi Čínskej komunistickej strany sú v Tibete dôvodmi pre zadržanie, pričom svojvoľný charakter týchto zatknutí sa odráža aj v dôvode zatknutí, ako aj v ignorovaní**

procedurálnych záruk. (Zdroj: Výročná správa 2009, Tibetské centrum pre ľudské práva a demokraciu)

S ohľadom na znalosť situácie a pomerov v Tibete nebolo, podľa Najvyššieho súdu SR, možné primárne vylúčiť, že tvrdenia navrhovateľa sa zakladajú na pravde a z tohto pohľadu sa javil neudržateľným záver odporcu, ktorý si osvojil aj krajský súd, že navrhovateľa nemožno považovať za prenasledovanú osobu v zmysle zákona o azyle. V preskúvanom prípade navrhovateľ tvrdil, že v roku 2008 rozdával letáky za osamostatnenie Tibetu a v roku 2009 v obci Gatu Shang nalepil na dvere policajnej stanice plagát za nezávislosť Tibetu, pričom, podľa názoru Najvyššieho súdu SR, výpoveď navrhovateľa ohľadne týchto okolností nebola v rozpore s informáciami odporcu o situácii v tejto časti krajiny pôvodu navrhovateľa. Preto záver odporcu, ktorý si osvojil aj krajský súd, že nebola preukázaná existencia opodstatnených obáv z prenasledovania pre zastávanie určitých politických názorov a teda neboli splnené podmienky pre udelenie azylu na území SR, posúdil Najvyšší súd SR ako nepresvedčivý.

Konanie a rozhodovanie súdu o opravnom prostriedku, podanom proti rozhodnutiu odporcu o neudelení azylu, je konaním o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia podľa V. časti Občianskeho súdneho poriadku a nie je pokračovaním administratívneho konania. Nebolo preto úlohou prvostupňového súdu, ale ani odvolacieho súdu, doplňovať vecnú, či právnu argumentáciu rozhodnutia odporcu a nebolo jeho úlohou ani vykonávať dokazovanie na skutočnosti, ktorých zistenie je podmienkou zistenia skutočného stavu veci už v administratívnom konaní. Preto nebolo dôvodné rozhodnutie krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na nové posúdenie, ale odvolací súd dospel k záveru, že je dôvodné prvostupňové súdne rozhodnutie zmeniť tak, že rozhodnutie odporcu zrušuje a vec mu vracia na nové konanie.

Najvyšší súd SR považuje za potrebné, aby sa odporca v ďalšom konaní zameral na zistenie postoja štátnych orgánov v časti krajiny pôvodu navrhovateľa k osobám, ktoré vyjadrujú svoje názory na situáciu v Tibete vylepovaním plagátov s obsahom, ktorý je odporcovi známy, a to najmä s poukazom na postoj štátnych orgánov k osobám, ktoré presadzujú slobodu Tibetu, Dalajlámu. Čo sa týka možného prenasledovania navrhovateľa z dôvodu vykonávania aktivít – roznášania letákov a lepenia plagátov, považuje Najvyšší súd SR za dôležité, aby odporca v ďalšom konaní posúdil, ako je

potrebné kvalifikovať prípady, keď žiadateľ a o azyl síce objektívne nie je možné považovať za príslušníka určitej politickej, náboženskej, či inej vrstvy obyvateľstva v krajine pôvodu, je však nepochybné, že z určitých dôvodov je štátnymi orgánmi tejto krajiny s uvedenou vrstvou obyvateľstva spojovaný a je preto diskriminovaný alebo prenasledovaný.

Odvolaací súd pritom poznamenal, že vzhľadom na navrhovateľom vyslovené obavy zo zatknutia pre svoje aktivity, s poukazom na represie štátnych orgánov proti šíriteľom myšlienok slobody a nezávislosti Tibetu, bude potrebné vyhodnotiť tieto tvrdenia aj z pohľadu vyhodnotenia opodstatnenosti jeho strachu.

V ďalšom konaní preto odporca posúdi, či navrhovateľom uvádzané dôvody nie sú dôvodom pre udelenie azylu pre obavy z prenasledovania z dôvodu zastávania a sympatizovania s určitými politickými názormi.

O práve na náhradu trov konania rozhodol Najvyšší súd SR podľa ustanovenia § 224 ods. 1 a 2 O. s. p. a § 250k ods. 1 O. s. p. v spojení s § 250l ods. 2 O. s. p. a § 246c ods. 1 O. s. p. tak, že účastníkom náhradu trov konania nepriznal, keďže úspešný navrhovateľ ich náhradu nežiadal a neúspešnému odporcovi právo na ich náhradu nevzniklo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie n i e j e prípustné.

V Bratislave 20. júla 2011

JUDr. J. Henčeková, PhD., v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Andrea Jánošíková